

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoslain täydentämisestä panttivangin ottamista koskevilla säännöksillä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous hyväksyi 17 päivänä joulukuuta 1979 panttivangin ottamista koskevan yleissopimuksen, jonka Suomi on allekirjoittanut 29 päivänä lokakuuta 1980. Yleissopimukseen liittyneet valtiot sitoutuvat joko luovuttamaan panttivangin ottamisesta epäillyn tai antamaan asian omille

toimivaltaisille viranomaisilleen syytekysymyksen ratkaisemista varten. Esityksessä ehdotetaan rikoslakia täydennettäväksi siten, että Suomi voisi ratifioida mainitun sopimuksen.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan heti, kun eduskunta on sen hyväksynyt.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Viime vuosina on kansainvälinen terrorismi lisääntynyt huolestuttavasti. Terroriteot ovat usein kohdistuneet siviili-ilma-aluksiin sekä diplomaatteihin ja muihin kansainvälistä suojelua nauttiviin henkilöihin. Tällaisten tekojen ehkäisemiseksi on pyritty luomaan kansainvälisiä säännöstöjä. Tähän mennessä merkittävimmät ovat yleissopimus ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemisestä (SopS 62/71) vuodelta 1970, siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskeva yleissopimus (SopS 56/73) vuodelta 1971 sekä kansainvälistä suojelua nauttivia henkilöitä vastaan, mukaan lukien diplomaattiset edustajat, kohdistuvien rikosten ehkäisemistä ja rankaisemista koskeva yleissopimus (SopS 63/78) vuodelta 1973. Näiden yleissopimusten perusajatuksena on se, ettei sopimuksissa tarkoitettuihin rikoksiin syylistynyt voi välttyä syytteeltä sopimukseen liittyneissä valtioissa. Siten rikoksesta epäilty on joko pantava syytteeseen tai luovutettava toiseen sopimusvaltioon.

2. Ehdotetut muutokset ja asian valmistelu

Yhä useammin väkivalta tai sillä uhkaaminen erilaisissa kiristämistarkoituksissa on kohdistunut satunnaisesti valikoituneeseen sivulliseen ihmisryhmään. Sen vuoksi Saksan liittotasavallan aloitteesta ryhdyttiin Yhdistyneissä Kansakunnissa vuonna 1976 valmistelemaan panttivangin ottamista koskevaa yleissopimusta, joka hyväksyttiin äänestyksittä vuonna 1979. Kansainvälinen yleissopimus panttivankien ottamista vastaan on rakenteeltaan pääosin samankaltainen kuin muut edellä mainitut sopimukset. Useimmat sen artikloista seuraavat sanatarkasti jotakin näiden sopimusten määräystä. Yleissopimuksen teksti on tämän esityksen liitteenä n:o 2. Yleissopimus ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan.

Yleissopimuksen 1 artiklaan sisältyy panttivangin ottamisrikoksen tunnusmerkistö. Siinä kuvattu menettely kohdistuu sekä panttivangiksi otettuun että siihen kolmanteen osapuoleen, jota on tarkoitus pakottaa tiettyyn käytäytymiseen. Koska Suomen voimassa olevassa

rikoslaissa ei ole tällaista tekoa vastaavaa rikostunnusmerkistää, panttivangin ottaminen olisi rangaistava usean eri säännöksen nojalla. Panttivankiin kohdistuva vapaudenriisto tulisi arvioitavaksi rikoslain 25 luvun 9 §:n nojalla laittomana vangitsemisena tai tietyin edellytyksin saman luvun 1 §:n nojalla ihmisryöstönä. Kolmannen osapuolen kannalta panttivangin ottamisrikokseen sisältyvä uhkaus voi täyttää joko virkamiehen väkivaltaisen vastustamisen, pakottamisen, laittoman uhkauksen tai kiristämisen tunnusmerkistön (rikoslain 16 luvun 1 §, 25 luvun 12 ja 13 § sekä 31 luvun 4 §). Artiklan 2 kappale edellyttää myös panttivangin ottamisen yrityksen säätämistä rangaistavaksi. Edellä luetelluista teoista laitton vangitseminen, pakottaminen ja laitton uhkaus ovat rangaistavia ainoastaan täytettyinä tekoina.

Yleissopimuksen ratifiointi edellyttää rikoslain aineellisten säännösten tarkistamista. Panttivangin ottaminen on yleissopimuksessa määritelty kansainväliseksi rikokseksi, jota koskevat soveltamisalasäännökset tulisivat osin poikkeamaan muiden vapautteen kohdistuvien rikosten vastaavista säännöksistä. Sen vuoksi näyttää tarkoituksenmukaisimmalta säätää yleissopimuksen 1 artiklan tunnusmerkistön mukainen uusi itsenäinen rangaistussäännös. Näin meneteltiin myös siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvia tekoja kriminalisoitaessa. Kun rikoslain kokonaisuudistus on parhaillaan valmisteltavana, on nyt tehtävää ratkaisua pidettävä joka tapauksessa väliaikaisena. Lakitekniikasta se on myös yksinkertainen. Tässä yhteydessä on tarkoituksena varmistaa se, että Suomi voisi ratifioida yleissopimuksen muiden pohjoismaiden tavoin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Panttivangin ottamista koskeva rangaistussäännös on parhaiten sijoitettavissa vapautteen kohdistuvia rikoksia koskevaan rikoslain 25 lukuun uudeksi 9 a §:ksi, joka erityissäännöksenä syrjäyttäisi saman luvun muut vapaudenriistoa, pakottamista ja laitonta uhkausta koskevat rikossäännökset.

Yleissopimuksen 4 artiklan a kohdassa määrätään, että sopimusvaltioiden on ryhdyttävä kaikkiin käytännössä mahdollisiin toimenpiteisiin ehkäistäkseen alueellaan kyseisen rikoksen valmistelun. Avunanto ja yllytys ovat rangaistavia Suomen rikoslain yleissäännösten nojalla. Tarpeellisenä ei ole pidetty erikseen la-

jentaa panttivangin ottamisen rangaistavuutta säätämällä myös sitä koskevat salahanke ja valmistelutoimet rangaistaviksi. Sen sijaan on katsottu, että panttivangin ottamisrikos on rinnastettavissa rikoslain 16 luvun 19 §:n 1 momentissa mainittuihin rikoksiin, joiden ilmiäntövelvollisuuden laiminlyönti on säädetty rangaistavaksi. Tämän vuoksi ehdotetaan lainkohtaan lisättäväksi panttivangin ottaminen. Samalla ehdotetaan momentin sanamuoto kirjoitettavaksi vallitsevaa kirjoitustapaa vastaavaksi.

Yleissopimus ei sisällä rangaistusasteikkoa koskevaa määrystä, mutta rangaistusten on 2 artiklan mukaan oltava asianmukaisia. Rangaistusasteikkoa harkittaessa on otettava huomioon, että tunnusmerkistön mukaiset teot saattavat törkeysasteeltaan olla hyvinkin erilaisia. Ankaraa enimmäisrangaistusta puoltaa se, että teko saattaa sisältää uhkauksen surmata panttivanki, vapaudenriisto voi olla pitkäaikainen ja vapauttamisehtoien sisältö hyvinkin paheksuttava. Sen vuoksi on katsottu sopivaksi enimmäisrangaistukseksi 10 vuotta vankeutta. Sama enimmäisrangaistus on säädetty rikoslain 21 luvun 6 §:ssä törkeästä pahoinpitelystä ja 31 luvun 1 §:ssä ryöstöstä. Lievempien tilanteiden varalta ei ole pidetty tarpeellisenä ehdottaa erityistä vähimmäisrangaistusta. Rikokseen syyllistynyt olisi kuitenkin tuomittava aina vapausrangaistukseen.

Yleissopimuksen 13 artiklan nojalla yleissopimusta ei sovelleta, jos panttivanki ja rikoksesta epäilty ovat sen valtion kansalaisia, jonka alueella rikos on tehty ja jos rikoksesta epäilty tavataan saman valtion alueelta. Nyt ehdotetussa rangaistussäännöksessä ei tehdä tällaisia rajoituksia. Siten säännöksen soveltamisala määräytyisi Suomen rikosoikeuden soveltamisalaa koskevien säännösten perusteella.

Yleissopimuksen 5 artiklan 2 kappaleen mukaan panttivangin ottaminen on kansainvälinen rikos, josta sopimusvaltion on voitava tuomita rikoksentekijä rangaistukseen tekopaikasta riippumatta. Suomen kansalainen ja Suomessa pysyvästi asuva ulkomaalainen voidaan rikoslain 1 luvun 2 §:n mukaan aina tuomita myös Suomen ulkopuolella tehdystä rikoksesta. Muuta ulkomaalaista ei sen sijaan voida, eräitä saman luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta, tuomita Suomen ulkopuolella tehdystä rikoksesta, ellei teko ole myös tekopaikan lain mukaan ran-

gaistava. Tämä rajoitus ei koske kuitenkaan rikoslain 1 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja rikoksia. Sanotun nojalla ehdotetaan mainitun momentin luetteloa täydennettäväksi lisäämällä 3 kohtaan panttivangin ottaminen.

Yleissopimuksen ratifiointi ei edellytä rikosentekijäin luovuttamista koskevan lainsäädännön muuttamista. Yleissopimuksen 9 artiklassa määrätty luovuttamisrajoitukset eivät sanamuodoltaan täysin vastaa rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/70) 7 ja 8 §:ssä säädettyjä vastaavia rajoituksia. Asiallista eroa ei kuitenkaan ole.

Esitysluonnoksesta on hankittu lausunnot sisäasiainministeriöltä ja valtioneuvoston oikeuskanslerilta.

Esityksellä ei ole mainittavia taloudellisia vaikutuksia.

3. Voimaantulo

Laki on tarkoitus saattaa voimaan heti, kun eduskunta on sen hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rikoslain täydentämisestä panttivangin ottamista koskevilla säännöksillä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 1 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohta ja 16 luvun 19 §:n 1 momentti,

näistä 1 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohta sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (987/74), sekä

lisätään 25 lukuun uusi 9 a § seuraavasti:

1 luku

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta

3 §

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa on säädetty, voidaan ulkomaalainen tuomita Suomen lain mukaan silloinkin, kun hänen tekemänsä rikos ei ole tekopaikan lain mukaan rangaistava, jos rikos on:

3) 25 luvun 1 a tai 9 a §:ssä tarkoitettu rikos,

16 luku

Rikoksista julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan

19 §

Joka tietää valtiopetoksen, maanpetoksen, murhan tai ryöstön, jonkin 25 luvun 1 tai

9 a §:ssä taikka 37 luvun 1, 2 tai 4 §:ssä mainitun rikoksen taikka 34 luvussa mainitun toisen hengelle tai terveydelle vaarallisen rikoksen olevan hankkeissa eikä ajoissa, kun rikosta vielä kävisi estäminen, anna siitä tietoa viranomaiselle tahi sille, jota vaara uhkaa, on, jos rikos tai rangaistava yritys tapahtuu, tuomittava törkeän rikoksen ilmoittamatta jättämisestä vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi tai sakkoon.

25 luku

Vapauteen kohdistuvista rikoksista

9 a §

Joka laittomasti riistää toiselta vapauden pakottaakseen kolmannen osapuolen tekemään, sietämään tai tekemättä jättämään jotakin uhalla, ettei vangiksi otettua muutoin vapauteen taikka että hänet surmataan tai hänen terveyttään vahingoitetaan, on tuomittava pantti-

vangin ottamisesta vankeuteen enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Christoffer Taxell*

Laki

rikoslain täydentämisestä panttivangin ottamista koskevilla säännöksillä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain 1 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohta ja 16 luvun 19 §:n 1 momentti,
näistä 1 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohta sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (987/74), sekä
lisätään 25 lukuun uusi 9 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta

3 §

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa on säädetty, voidaan ulkomaalainen tuomita Suomen lain mukaan silloinkin, kun hänen tekemänsä rikos ei ole tekopaikan lain mukaan rangaistava, jos rikos on:

- | | |
|--|---|
| 3) 25 luvun 1 a §:ssä tarkoitettu rikos, | 3) 25 luvun 1a tai 9 a §:ssä tarkoitettu rikos, |
|--|---|

16 luku

Rikoksista julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan

19 §.

Joka tietää valtiopetoksen, maanpetoksen, murhan, ryöstön tahi jonkun 25 luvun 1 §:ssä, tahi 37 luvun 1, 2 tahi 4 §:ssä mainitun rikoksen, taikka 34 luvussa mainitun toisen hengelle tai terveydelle vaarallisen rikoksen, olevan hankkeissa, eikä ajoissa, kun rikosta vielä kävisi estäminen, anna siitä tietoa viranomaiselle tahi sille, jota vaara uhkaa; rangaistakoon, jos rikos tahi rangaistava yritys tapahtuu, vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi taikka sakolla.

19 §

Joka tietää valtiopetoksen, maanpetoksen, murhan tai ryöstön, jonkin 25 luvun 1 tai 9 a §:ssä taikka 37 luvun 1, 2 tai 4 §:ssä mainitun rikoksen taikka 34 luvussa mainitun toisen hengelle tai terveydelle vaarallisen rikoksen olevan hankkeissa eikä ajoissa, kun rikosta vielä kävisi estäminen, anna siitä tietoa viranomaiselle tahi sille, jota vaara uhkaa, on, jos rikos tai rangaistava yritys tapahtuu, tuomittava törkeään rikoksen ilmoittamatta jättämisestä vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi tai sakkoon.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

25 luku

Vapauteen kohdistuvista rikoksista

9 a §

Joka laittomasti riistää toiselta vapauden pakottaakseen kolmannen osapuolen tekemään, sietämään tai tekemättä jättämään jotakin uhalla, ettei vangiksi otettua muutoin vapaute-
ta taikka että hänet surmataan tai hänen ter-
veyttään vahingoitetaan, on tuomittava p a n t -
t i v a n g i n o t t a m i s e s t a vankeuteen
enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 . _____

(Suomennos)

Liite n:o 2

Kansainvälinen YLEISSOPIMUS

panttivankien ottamista vastaan

Tämän yleissopimuksen sopimusvaltiot, jotka pitävät mielessä kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä sekä valtioiden välisiä ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä koskevat Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan tarkoitusperät ja periaatteet;

tunnustavat erityisesti kaikilla olevan oikeuden elämään, vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen kuten nämä yleismaailmallisessa ihmisoikeuksien julistuksessa sekä kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa ilmaistaan;

vahvistavat kansojen yhtäläisten oikeuksien ja itsemääräämisoikeuden periaatteen, joka sisältyy Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjaan, valtioiden välisiä ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä koskevista Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaisista, kansainvälisen oikeuden periaatteista tehtyyn julistukseen sekä muihin soveltuviin yleiskokouksen päätöslauselmiin,

ottavat huomioon, että panttivankien ottaminen on rikos, joka syvästi huolestuttaa kansainvälistä yhteisöä ja että tämän yleissopimuksen määräysten mukaan jokainen, joka syyllistyy panttivankien ottamiseen, on pantava syytteen tai luovutettava, ja jotka

ovat vakuuttuneita siitä, että on kiireellisesti tarpeellista kehittää kansainvälistä yhteistyötä valtioiden välillä tehokkaiden toimenpiteiden laatimiseksi ja hyväksymiseksi, jotta panttivankien ottaminen kansainvälisen terrorismin ilmenemismuotona saataisiin estetyksi ja saatettaisiin syytteen alaiseksi ja rangaistuksi,

ovat sopineet seuraavasta:

International CONVENTION

against the Taking of Hostages

The States Parties to this Convention,

Having in mind the purposes and principles of the Charter of the United Nations concerning the maintenance of international peace and security and the promotion of friendly relations and co-operation among States,

Recognizing in particular that everyone has the right to life, liberty and security of person, as set out in the Universal Declaration of Human Rights and the International Covenant on Civil and Political Rights,

Reaffirming the principle of equal rights and self-determination of peoples as enshrined in the Charter of the United Nations and the Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations, as well as in other relevant resolutions of the General Assembly,

Considering that the taking of hostages is an offence of grave concern to the international community and that, in accordance with the provisions of this Convention, any person committing an act of hostage-taking shall be either prosecuted or extradited,

Being convinced that it is urgently necessary to develop international co-operation between States in devising and adopting effective measures for the prevention, prosecution and punishment of all acts of taking of hostages as manifestations of international terrorism,

Have agreed as follows:

1 artikla

1. Joka riistää vapauden toiselta (jäljempänä "panttivanki") ja uhkaa surmata hänet, vangingoittaa häntä tai jatkaa vapaudenriistoa pakkotaakseen kolmannen osapuolen eli valtion, kansainvälisen hallitustenvälisen järjestön, luonnollisen tai oikeushenkilön taikka henkilöryhmän tekemään tai tekemättä jättämään jotakin nimenomaisena tai epäsuorana ehtona panttivangin vapauttamiselle, syyllistyy panttivangin ottamista koskevaan rikokseen tämän yleissopimuksen mukaan.

2. Joka

a) yrittää ottaa panttivangin tai

b) osallistuu sellaisen henkilön rikokseen, joka ottaa tai yrittää ottaa panttivangin,

syyllistyy tässä yleissopimuksessa tarkoitettuun rikokseen.

2 artikla

Jokainen sopimusvaltio säätää 1 artiklassa mainituista rikoksista niiden vakavan laadun huomioon ottavat asianmukaiset rangaistukset.

3 artikla

1. Sopimusvaltio, jonka alueella rikoksenteijä pitää panttivankia, ryhtyy kaikkiin asianmukaisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin panttivangin aseman helpottamiseksi, erityisesti hänen vapauttamisensa varmistamiseksi sekä tarvittaessa maastalähdön helpottamiseksi vapauttamisen jälkeen.

2. Jos jokin panttivangin ottamisen yhteydessä rikoksenteijän anastama esine tulee sopimusvaltion haltuun, tämä valtio palauttaa esineen mahdollisimman pian panttivangille tai tapauksesta riippuen 1 artiklassa tarkoitettulle kolmannelle osapuolelle tai tämän asianomaisille viranomaisille.

4 artikla

Sopimusvaltiot toimivat yhteistyössä 1 artiklassa tarkoitettujen rikosten ehkäisemiseksi, erityisesti:

a) ryhtymällä kaikkiin käytännössä mahdollisiin toimenpiteisiin ehkäistäkseen alueellaan tapahtuvat valmistelut kyseisten rikosten teke-

Article 1

1. Any person who seizes or detains and threatens to kill, to injure or to continue to detain another person (hereinafter referred to as the "hostage") in order to compel a third party, namely, a State, an international intergovernmental organization, a natural or juridical person, or a group of persons, to do or abstain from doing any act as an explicit or implicit condition for the release of the hostage commits the offence of taking of hostages ("hostage-taking") within the meaning of this Convention.

2. Any person who:

a) attempts to commit an act of hostage-taking, or

b) participates as an accomplice of anyone who commits or attempts to commit an act of hostage-taking

likewise commits an offence for the purposes of this Convention.

Article 2

Each State Party shall make the offences set forth in article 1 punishable by appropriate penalties which take into account the grave nature of those offences.

Article 3

1. The State Party in the territory of which the hostage is held by the offender shall take all measures it considers appropriate to ease the situation of the hostage, in particular, to secure his release and, after his release, to facilitate, when relevant, his departure.

2. If any object which the offender has obtained as a result of the taking of hostages comes into the custody of a State Party, that State Party shall return it as soon as possible to the hostage or the third party referred to in article 1, as the case may be, or to the appropriate authorities thereof.

Article 4

States Parties shall co-operate in the prevention of the offences set forth in article 1, particularly by:

a) taking all practicable measures to prevent preparations in their respective territories for the commission of those offences within or

miseksi alueellaan tai sen ulkopuolella, mukaan luettuina toimet sellaisten alueellaan olevien henkilöiden, ryhmien tai järjestöjen laittoman toiminnan kieltämiseksi, jotka järjestävät tai edistävät panttivankien ottamista taikka yllättävät tai itse syyllistyvät panttivankien ottamiseen;

b) vaihtamalla tietoja sekä yhdenmukaistamalla tällaisten rikosten ehkäisemiseksi tarpeellisia hallinnollisia ja muita toimenpiteitä.

5 artikla

1. Jokainen sopimusvaltio ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin ulottaakseen tuomiovaltansa 1 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, milloin:

a) rikos on tehty sen valtion alueella tai siinä valtiossa rekisteröidyssä aluksessa tai ilma-aluksessa;

b) rikoksen on tehnyt sen valtion kansalainen tai, valtion katsoessa asianmukaiseksi, sellainen valtion henkilö, jolla on kotipaikka tässä valtiossa;

c) rikos on tehty tarkoituksena pakottaa kyseinen valtio tekemään tai tekemättä jättämään jotakin; tai

d) rikos on tehty panttivankia vastaan, joka on kyseisen valtion kansalainen, mikäli tämä valtio katsoo sen asianmukaiseksi.

2. Jokainen sopimusvaltio ryhtyy myös tarvittaviin toimenpiteisiin ulottaakseen tuomiovaltansa 1 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, kun rikoksesta epäilty on sen alueella, eikä tämä luovuta häntä mihinkään tämän artiklan 1 kappaleessa mainittuun valtioon.

3. Tämä yleissopimus ei estä rikosoikeudellisen tuomiovallan käyttämistä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

6 artikla

1. Sopimusvaltio, jonka alueella rikoksesta epäilty on, vakuututtuaan asiassa ilmenneiden seikkojen siihen oikeuttavan, ottaa hänet oman lainsäädäntönsä mukaisesti säilöön tai ryhtyy muihin toimenpiteisiin hänen läsnäolonsa varmistamiseksi siksi ajaksi, mikä on välttämätöntä rikosoikeudenkäyntiin tai rikoksentekijän luovuttamista tarkoittaviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten. Tämä sopimusvaltio suorittaa välittömästi esitutkinnan asiassa.

outside their territories, including measures to prohibit in their territories illegal activities of persons, groups and organizations that encourage, instigate, organize or engage in the perpetration of acts of taking of hostages;

b) exchanging information and co-ordinating the taking of administrative and other measures as appropriate to prevent the commission of those offences.

Article 5

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over any of the offences set forth in article 1 which are committed:

a) in its territory or on board a ship or aircraft registered in that State;

b) by any of its nationals or, if that State considers it appropriate, by those stateless persons who have their habitual residence in its territory;

c) in order to compel that State to do or abstain from doing any act; or

d) with respect to a hostage who is a national of that State, if that State considers it appropriate.

2. Each State Party shall likewise take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences set forth in article 1 in cases where the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him to any of the States mentioned in paragraph 1 of this article.

3. This Convention does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with internal law.

Article 6

1. Upon being satisfied that the circumstances so warrant, any State Party in the territory of which the alleged offender is present shall, in accordance with its laws, take him into custody or take other measures to ensure his presence for such time as is necessary to enable any criminal or extradition proceedings to be instituted. That State Party shall immediately make a preliminary inquiry into the facts.

2) Säilöön ottamisesta tai muista tämän artiklan 1 kappaleessa mainituista toimenpiteistä ilmoitetaan viipymättä suoraan tai Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin välityksellä:

- a) valtiolle, jossa rikos on tehty;
- b) valtiolle, johon pakottaminen on kohdistettu tai yritetty kohdistaa;
- c) valtiolle, jonka kansalainen se luonnollinen tai oikeushenkilö on, johon pakottaminen on kohdistettu tai yritetty kohdistaa;
- d) valtiolle, jonka kansalainen panttivanki on tai jossa hänellä on kotipaikka;
- e) valtiolle, jonka kansalainen rikoksesta epäilty on tai, jos hän on valtion henkilö, valtiolle, jossa hänellä on kotipaikka;

f) kansainväliselle hallitustenväliselle järjestölle, johon pakottaminen on kohdistettu tai yritetty kohdistaa;

g) kaikille muille valtioille, joita asia koskee.

3. Jokaisella, johon kohdistetaan tämän artiklan 1 kappaleessa mainittuja toimenpiteitä, on oikeus:

a) viipymättä saada yhteys lähimpään sen valtion asianomaiseen edustajaan, jonka kansalainen hän on tai jolla muutoin on oikeus tällaisiin yhteyksiin taikka, jos hän on valtion henkilö, jonka alueella hänellä on kotipaikka;

b) tavata tämän valtion edustaja.

4. Tämän artiklan 3 kappaleessa tarkoitettuja oikeuksia tulee käyttää sen valtion lakien ja säännösten mukaisesti, jonka alueella rikoksesta epäilty on, kuitenkin sillä edellytyksellä, että sanotut lait ja säännökset eivät estä tämän artiklan 3 kappaleen mukaan myönnettyjen oikeuksien toteutumista niiden tarkoituksien mukaisesti.

5. Tämän artiklan 3 ja 4 kappaleen määräykset eivät vaikuta tuomiovallan omaavan sopimusvaltion oikeuteen pyytää 5 artiklan 1 kappaleen b kohdan nojalla Punaisen Ristin kansainvälistä komiteaa olemaan yhteydessä rikoksesta epäiltyyn ja tapaamaan häntä.

2. The custody or other measures referred to in paragraph 1 of this article shall be notified without delay directly or through the Secretary-General of the United Nations to:

- a) the State where the offence was committed;
- b) the State against which compulsion has been directed or attempted;
- c) the State of which the natural or juridical person against whom compulsion has been directed or attempted is a national;
- d) the State of which the hostage is a national or in the territory of which he has his habitual residence;
- e) the State of which the alleged offender is a national or, if he is a stateless person, in the territory of which he has his habitual residence;

f) the international intergovernmental organization against which compulsion has been directed or attempted;

g) all other States concerned.

3. Any person regarding whom the measures referred to in paragraph 1 of this article are being taken shall be entitled:

a) to communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which he is a national or which is otherwise entitled to establish such communication or, if he is a stateless person, the State in the territory of which he has his habitual residence;

b) to be visited by a representative of that State.

4. The rights referred to in paragraph 3 of this article shall be exercised in conformity with the laws and regulations of the State in the territory of which the alleged offender is present, subject to the proviso, however, that the said laws and regulations must enable full effect to be given to the purposes for which the rights accorded under paragraph 3 of this article are intended.

5. The provisions of paragraphs 3 and 4 of this article shall be without prejudice to the right of any State Party having a claim to jurisdiction in accordance with paragraph 1 b) of article 5 to invite the International Committee of the Red Cross to communicate with and visit the alleged offender.

6. Valtion, joka suorittaa tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitetun esitutkinnan, on heti tiedotettava tutkinnan tulokset tämän artiklan 2 kappaleessa mainituille valtioille ja järjestöille sekä ilmoitettava, aikooko se käyttää tuomiovaltaansa.

7 artikla

Sopimusvaltio, jossa rikoksesta epäilty pannaan syytteeseen, ilmoittaa oman lainsäädäntönsä mukaisesti oikeudenkäynnin lopullisen tuloksen Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, joka toimittaa tiedon niille muille valtioille ja kansainvälisille hallitustenvälisille järjestöille, joita asia koskee.

8 artikla

1. Sopimusvaltion, jonka alueelta rikoksesta epäilty tavataan, on, jos se ei luovuta häntä, poikkeuksetta ja siitä riippumatta, onko rikos tehty sen alueella, jätettävä asia toimivaltaisille viranomaisilleen syytteeseenpanoa varten lainsäädäntönsä edellyttämässä järjestyksessä. Nämä viranomaiset tekevät päätöksensä samalla tavoin kuin vakavanlaatuista yleistä rikosta koskeissa tapauksissa tämän valtion lainsäädännön mukaisesti.

2. Jokaista, joka joutuu oikeudellisten toimienpiteiden kohteeksi jonkin 1 artiklassa mainitun rikoksen johdosta, on kohdeltava oikeudenmukaisesti asian kaikissa käsittelyvaiheissa mukaan luettuina kaikki sen valtion lainsäädännön mukaiset oikeudet ja takeet, jonka alueella hän on.

9 artikla

1. Tämän yleissopimuksen mukaiseen rikoksesta epäillyn luovuttamisesta koskevaan pyyntöön ei suostuta, jos pyynnön vastaanottaneella valtiolla on perustellusti syytä uskoa, että:

a) 1 artiklassa mainitun rikoksen johdosta tehdyn luovuttamispyynnön tarkoituksena on asianomaisen henkilön syyttäminen tai rankaiseminen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, etnisen alkuperänsä tai poliittisen mielipiteensä johdosta; tai

b) asianomaisen henkilön asema voi huonontua

6. The State which makes the preliminary inquiry contemplated in paragraph 1 of this article shall promptly report its findings to the States or organization referred to in paragraph 2 of this article and indicate whether it intends to exercise jurisdiction.

Article 7

The State Party where the alleged offender is prosecuted shall in accordance with its laws communicate the final outcome of the proceedings to the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit the information to the other States concerned and the international intergovernmental organizations concerned.

Article 8

1. The State Party in the territory of which the alleged offender is found shall, if it does not extradite him, be obliged, without exception whatsoever and whether or not the offence was committed in its territory, to submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution, through proceedings in accordance with the laws of that State. Those authorities shall take their decision in the same manner as in the case of any ordinary offence of a grave nature under the law of that State.

2. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connexion with any of the offences set forth in article 1 shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the law of the State in the territory of which he is present.

Article 9

1. A request for the extradition of an alleged offender, pursuant to this Convention, shall not be granted if the requested State Party has substantial grounds for believing:

a) that the request for extradition for an offence set forth in article 1 has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person of account of his race, religion, nationality, ethnic origin or political opinion; or

b) that the person's position may be prejudiced:

i) jollakin tämän kappaleen a kohdassa mainitulla perusteella;

ii) siitä syystä, että suojeluoikeuden omaavan valtion asianomaiset viranomaiset eivät voi olla yhteydessä häneen.

2. Kaikkia sopimusvaltioiden välillä sovellettavia rikoksentehtäjänsä luovuttamista koskevien sopimusten ja järjestelyjen määräyksiä muutetaan tässä yleissopimuksessa määriteltujen rikosten osalta niiltä osin kuin ne ovat ristiriidassa tämän yleissopimuksen kanssa.

10 artikla

1. Rikosten, joita tarkoitetaan 1 artiklassa, katsotaan kaikissa sopimusvaltioiden kesken tehdyissä luovuttamista koskevilla sopimuksissa kuuluvan niihin rikoksiin, joista luovutetaan. Sopimusvaltiot sitoutuvat kaikissa niiden välillä tehtävissä luovuttamista koskevilla sopimuksissa sisällyttämään nämä rikokset niihin rikoksiin, joista luovutetaan.

2. Jos sopimusvaltio, joka asettaa luovuttamisen ehdoksi sopimuksen, saa luovuttamispyynnön toiselta sopimusvaltiolta, jonka kanssa sillä ei ole luovuttamista koskevaa sopimusta, se voi harkintansa mukaan katsoa tämän yleissopimuksen luovuttamisen lailliseksi perusteeksi 1 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta. Luovuttaminen edellyttää luovuttamispyynnön vastaanottaneen sopimusvaltion lainsäädännön muiden luovuttamista koskevien ehtojen noudattamista.

3. Sopimusvaltiot, jotka eivät aseta luovuttamisen ehdoksi sopimusta, tunnustavat 1 artiklassa tarkoitettujen rikokset sellaisiksi rikoksiksi, joista näiden valtioiden kesken luovutetaan luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännön määräämin ehdoin.

4. Rikokset, joita tarkoitetaan 1 artiklassa, käsitellään, sikäli kuin on kysymys luovuttamisesta sopimusvaltioiden välillä, niin kuin ne olisi tehty paitsi niiden tekopaikassa, myös niiden valtioiden alueella, joiden on 5 artiklan 1 kappaleen nojalla ulotettava tuomiovaltansa niihin.

11 artikla

1. Sopimusvaltiot antavat toisilleen mahdollisimman laajaa oikeusapua 1 artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta käytävien rikos-

i) for any of the reasons mentioned in subparagraph a) of this paragraph, or

ii) for the reason that communication with him by the appropriate authorities of the State entitled to exercise rights of protection cannot be effected.

2. With respect to the offences as defined in this Convention, the provisions of all extradition treaties and arrangements applicable between States Parties are modified as between States Parties to the extent that they are incompatible with this Convention.

Article 10

1. The offences set forth in article 1 shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

2. If a State Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, the requested State may at its option consider this Convention as the legal basis for extradition in respect of the offences set forth in article 1. Extradition shall be subject to the other conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the offences set forth in article 1 as extraditable offences between themselves subject to the conditions provided by the law of the requested State.

4. The offences set forth in article 1 shall be treated, for the purpose of extradition between States Parties, as if they shall had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories on the States required to establish their jurisdiction in accordance with paragraph 1 of article 5.

Article 11

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connexion with criminal proceedings brought in respect

oikeudenkäyntien yhteydessä, mukaan luettuna kaiken niiden hallussa olevan, oikeudenkäynnissä tarvittavan todistusaineiston luovuttaminen.

2. Tämän artiklan 1 kappaleen määräykset eivät vaikuta minkään muun sopimuksen sisältämiin, keskinäistä oikeusapua koskeviin velvoituksiin.

12 artikla

Sikäli kuin vuoden 1949 Geneven yleissopimukset sodan uhrien suojelemiseksi tai näiden yleissopimusten lisäpöytäkirjat ovat sovellettavissa määrättyyn panttivankien ottamiseksi katsottavaan tekoon ja sikäli kuin tämän yleissopimuksen sopimuspuolet ovat mainittujen yleissopimusten mukaan velvoitettuja panemaan syytteen tai luovuttamaan panttivankien ottajan, tätä yleissopimusta ei sovelleta panttivankien ottamiseen aseellisen selkkauksen aikana, sellaisena kuin tämä vuoden 1949 Geneven yleissopimuksissa ja niihin tehdyissä lisäpöytäkirjoissa on määriteltä, mukaan luettuina vuonna 1977 tehdyn I lisäpöytäkirjan 1 artiklan 4 kappaleessa mainitut aseelliset selkkaukset, joissa kansat taistelevat siirtomaavaltaa ja vieraan vallan ylivaltaa sekä rotusyrjintää harjoittavaa hallitusta vastaan Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjaan sisältyvän sekä valtioiden välisiä ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä koskevien Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaisten kansainvälisen oikeuden periaatteiden julistukseen sisältyvän oikeutensa mukaisesti.

13 artikla

Tätä yleissopimusta ei sovelleta, jos rikos on tehty yhden valtion alueella, panttivanki ja rikoksesta epäilty ovat tämän valtion kansalaisia ja rikoksesta epäilty tavataan tämän valtion alueelta.

14 artikla

Minkään tämän yleissopimuksen määräyksen ei saa tulkita oikeuttavan loukkaamaan valtion alueellista koskemattomuutta tai poliittista itsenäisyyttä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan vastaisesti.

15 artikla

Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta yleissopimuksen hyväksymisajankohta-

of the offences set forth in article 1, including the supply of all evidence at their disposal necessary for the proceedings.

2. The provisions of paragraph 1 of this article shall not affect obligations concerning mutual judicial assistance embodied in any other treaty.

Article 12

In so far as the Geneva Conventions of 1949 for the protection of war victims or the Additional Protocols to those Conventions are applicable to a particular act of hostage-taking, and in so far as States Parties to this Convention are bound under those Conventions to prosecute or hand over the hostage-taker, the present Convention shall not apply to an act of hostage-taking committed in the course of armed conflicts as defined in the Geneva Conventions of 1949 and the Protocols thereto, including armed conflicts mentioned in article 1, paragraph 4, of Additional Protocol I of 1977, in which peoples are fighting against colonial domination and alien occupation and against racist régimes in the exercise of their right of self-determination, as enshrined in the Charter of the United Nations and the Declaration of Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations.

Article 13

This Convention shall not apply where the offence is committed within a single State, the hostage and the alleged offender are nationals of that State and the alleged offender is found in the territory of that State.

Article 14

Nothing in this Convention shall be construed as justifying the violation of the territorial integrity or political independence of a State in contravention of the Charter of the United Nations.

Article 15

The provisions of this Convention shall not affect the application of the Treaties on

na voimassa olevien turvapaikkaoikeutta koskevien sopimusten soveltamiseen tällaisten sopimusten osapuolina olevien valtioiden välillä. Tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio ei voi kuitenkaan vedota tällaisiin sopimuksiin sellaiseen yleissopimuksen toiseen sopimusvaltioon nähden, joka ei ole tällaisten sopimusten osapuoli.

16 artikla

1. Kahden tai useamman sopimusvaltion välinen riita tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, jota ei ratkaista neuvotteluteitse, on alistettava välimiesmenettelyyn jonkin riidan osapuolen pyynnöstä. Jolleivät osapuolet kuuden kuukauden kuluessa välitysmenettelyä koskevasta pyynnöstä ole päässeet sopimukseen välimiesmenettelyn järjestämisestä, jokainen osapuoli voi alistaa riidan Kansainvälisen Tuomioistuimen ratkaistavaksi esittämällä siitä tuomioistuimen perussäännön mukaisen pyynnön.

2. Jokainen sopimusvaltio voi tämän yleissopimuksen allekirjoittamisen tai ratifioinnin taikka siihen liittymisen yhteydessä ilmoittaa, ettei se katso tämän artiklan 1 kappaleen sitovan itseään. Muita sopimusvaltioita tämän artiklan 1 kappaleen määräykset eivät sido sellaiseen sopimusvaltioon nähden, joka on tehnyt tällaisen varauksen.

3. Jokainen sopimusvaltio, joka on tehnyt tämän artiklan 2 kappaleen mukaisen varauksen, voi milloin tahansa peruuttaa tämän varauksen ilmoittamalla siitä Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

17 artikla

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten kaikille valtioille 31 päivään joulukuuta 1980 saakka Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa.

2. Tämä yleissopimus on ratifioitava. Ratifioimisasiakirjat on talletettava Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

3. Kaikki valtiot voivat liittyä tähän yleissopimukseen. Liittymiskirjat on talletettava Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

Asylum, in force at the date of the adoption of this Convention, as between the States which are parties to those Treaties; but a State Party to this Convention may not invoke those Treaties with respect to another State Party to this Convention which is not a party to those Treaties.

Article 16

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention which is not settled by negotiation shall, at the request of one of them, be submitted to arbitration. If within six months from the date of the request for arbitration the parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in conformity with the Statute of the Court.

2. Each State may at the time of signature or ratification of this Convention or accession thereto declare that it does not consider itself bound by paragraph 1 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 1 of this article with respect to any State Party which has made such a reservation.

3. Any State Party which has made a reservation in accordance with paragraph 2 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 17

1. This Convention is open for signature by all States until 31 December 1980 at United Nations Headquarters in New York.

2. This Convention is subject to ratification. The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Convention is open for accession by any State. The instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

18 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun kahdeskymmenestoinen ratifioimiskirja on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

2. Sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen sen jälkeen kun kahdeskymmenestoinen ratifioimiskirja on talletettu, tämä yleissopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun tämä valtio on tallettanut ratifioimis- tai liittymiskirjansa.

19 artikla

1. Sopimusvaltio voi irtisanoa tämän yleissopimuksen ilmoittamalla siitä kirjallisesti Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

2. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua päivästä, jolloin Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa siitä oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille valtioille.

20 artikla

Tämän yleissopimuksen alkuperäiskappale, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa siitä oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille valtioille.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet ovat hallitustensa asianmukaisesti siihen valtuuttamina nimikirjoituksillaan vahvistaneet tämän yleissopimuksen, joka avattiin allekirjoittamista varten New Yorkissa 18 päivänä joulukuuta 1979.

Article 18

1. This Convention shall enter into force on the thirtieth day following the date of deposit of the twenty-second instrument of ratification or accession with the Secretary-General of the United Nations.

2. For each State ratifying or acceding to the Convention after the deposit of the twenty-second instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after deposit by such State of its instrument of ratification or accession.

Article 19

1. Any State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations.

2. Denunciation shall take effect one year following the date on which notification is received by the Secretary-General of the United Nations.

Article 20

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall send certified copies thereof to all States.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention, opened for signature at New York on 18 December 1979.

